

Geest: dat Hij en van Christus de wat wij in wassing onze nieuwing onze

, dat het doops het werk van in de subjectieve toekomst, zich ver zegt dan dat us wil heiligen, heeft of doet? ping niet in, k de stellige ver ons aanneemt ift; wat toch s Geestes plaats

hier de kerk na armhartigen God Hij ons en onze Geest tot lul on en alzo te eeft en dat Hij maar een rees in heiligen doop

de kleine kinde Christus tot genade geheiligd en be het rijk Gods en len.

verbond is van a bij de remon le kerken binnen dsbesef uitslee, bonds- en doops tische gedachten a één voorbeeld

ius (1583-1643), corige artikel be am pas de eerste plichtte?), stelde remonstrantisme ring van het ge eunideerde Neder eimd" wordt aan een ceremoniele oten in het water lanig waarteeke e-wil Gods te e, alzo dat ge es lichaams me ook alzo door stus inwendig ge genadig ver schuld niet

hoone verklaring verbond der aan us, en men zal en verbond der en hoe tusschen een principieel

ant en verzekert an al mijn zonden ig met het walet 9). Maar voor de s van een voor waarteeke, dat ten minste vij tig.

n dergelijke ver ezwaren met zich feitelijk het ver van verbond niet a woord, waaril enen.

ind hiermede een idgenoot is niet nd wordt bekend en mensch, die

het verbond door het zaligmakend geloof heeft ingewilligd en opgericht. Want — voegt hij er aan toe — een persoon is geen echtgenoot, aan welke het huwelijk alleen is aangeboden; maar men verstaat door een echtgenoot een persoon, die het huwelijk dadelijk heeft gesloten en in hetzelfde ge-gaau is²⁴).

In verhoogde kracht gaat deze opmerking door, wanneer wij het verbond niet slechts van den kant des menschen maar ook van Gods zijde beschouwen. Evenmin als het aangaat van een man, die een huwelijksaanzoek deed en daarin teleurgesteld werd, te zeggen, dat hij toch getrouwd is, evenmin voegt het ons te beweren, dat God een verbond heeft opgericht, wanneer Hij niet meer dan het aanbod hiertoe deed, en met dit aanbod door den mensch nog alles gedaan kan worden.

Men spele hier niet met woorden. De gereformden hebben nooit ontkend, dat er ook een aanbod tot het verbond bestaat. Zij hebben ter dege geleerd, dat tot het verbond genoodigd en geroepen mag en moet worden en zij hebben dit ook in hun zedings- en evangeliesatiepraktijk betracht. Maar zij hebben aan den anderen kant evenzeer tusschen het verbond en de aanbidding er toe scherp onderscheiden. Een verbond is nu eenmaal geen aanbod tot een relatie, maar de verhouding en verbintenis zelf. En omdat het genadeverbond geheel van God uitgaat en alleen in Zijn genade vast ligt, hebben wij het ook te beschouwen als een reele verbintenis, een levende relatie, waarin Hij Zichzelf aan Zijn bondelingen schenkt en zij door Hem bekwaam gemaakt worden om Zijn bondelingen te wezen.

En deze realiteit gaat ook door bij de kinderen der geloovigen. De genade Gods in het verbond is zoo groot en zoo volstrekt, dat, wanneer Hij ons aanneemt, Hij ons geheel en dus ook met onze kinderen aanneemt. Hij houdt bij den enkelen geloovige niet op, om aan diens kinderen niet meer dan als aan alle andere menschen een algemeene aanbidding des evangelies te schenken; een aanbod waarmee tenslotte nog alles gebeuren kan. Maar in het verbond heiligt Hij Zich hen met hunne kinderen en ook deze mogen voor het zaad gerekend, dat Hem eeuwig dienen zal.

Niet minder bezwaar bestaat er tegen een conditioneel verbond, wanneer wij het beschouwen van uit de algemeene aanbidding des evangelies. Men kan wel zeggen, dat het verbond en ook de doop een andere vorm is voor het aanbod des heils, maar men kan dit alleen zeggen door of van de verbondsbelofte of van de aanbidding des evangelies of van beide iets anders te maken dan de Schrift ons leert.

Want de groote bondsbelofte, reeds aan Abraham gegeven, luidt: ik zal uw God en uws zaads God zijn. De bondsbelofte komt dus tot een uit alle andere menschen door God uitverkoren geslacht. Zij legt beslag op een afgesloten kring. Ze spreekt onvoorwaardelijk en verkondigt met groote zekerheid het heil, dat God in dien aangewezen kring reeds bezig is te verwezenlijken.

Maar aldus staat het met de algemeene aanbidding des evangelies niet. Zij richt zich niet tot een bepaalden kring maar komt tot allen. Zij spreekt niet onvoorwaardelijk, maar stelt condities: Indien gij gelooft, zult gij zalig worden. Zij verkondigt niet, wat God reeds aan ons gedaan heeft en nu nog bezig is in ons te realiseren; maar zij openbaart wat God wil, dat wij doen zullen, opdat wij behouden mogen worden. Zij staat a.h.w. vóór de bondsbelofte, maar is deze zelve niet. En men leest de Schrift toch wel zeer onnauwkeurig, als men deze twee — bondsbelofte en evangelieaanbidding — voor hetzelfde aanziet of dooreen verwart.

Bovendien, men kan wel zeggen, dat het voordeel der kerk boven de wereld is, dat aan haar de aanbidding des evangelies in den vorm van een verbond en den doop wordt geschonken; en dat dit nog iets gansch anders beteekent; maar meer dan een woord is zulk een bewering toch niet. Tot nog toe is het niet duidelijk geworden wat dan nader het onderscheid is tusschen de evangelieaanbidding, die tot alle menschen, en die welke in den vorm van verbond en doop alleen tot de kerk komt. En naar het zich laat aanzien, zal dit ook wel niet in het licht te stellen zijn.

Bondsbelofte en evangelieaanbidding bewegen zich nu eenmaal op een ander vlak, zoodat wel nooit de een tot een vorm van den ander of omgekeerd zal kunnen worden herleid.

Trouwens, met elke poging hiertoe kan slechts dit nadeel bereikt worden, dat bondsbelofte en doop van hun kracht en bijzonderen inhoud worden beroofd. Indien de doop louter een vormkwestie, een andere vorm van evangelieaanbidding is, wat heeft dan een kind uit geloovige ouders vóór boven een jonggeboren heiden? Op dit standpunt kan men even goed alle kinderen doopen — want waarom zou men iemand van de aanbidding des evangelies uitsluiten? — of den doop in 't geheel niet bedienen. Het gaat immers slechts over een vorm, waarmee niets wezenlijks is gemoeid!

Een derde bezwaar blijft voorts de remonstrantische oorsprong van de conditionele verbondsleer. Deze afkomst laat zich niet verloochenen. De voorstanders mogen zich al beijveren om de sporen van dit vitium originis uit te wischen, tot nog toe is het niemand van hen, die althans consequent bleef, gelukt.

Zegt men, dat verbond en doop louter aanbod zijn van Gods zijde en dat het nu afhangt van de gehoorzaamheid van den mensch, of dit aanbod werkelijkheid wordt — dan is dit puur remonstrantisme.

Deinst men voor deze voorstelling terug en leert men, dat ook het volbrengen van de voorwaarde, waarop het aanbod in werkelijkheid overgaat, Gods gave en werk is, dan tempert men wel het remonstrantisme, maar heeft het toch nog niet geheel verdreven.

Want van tweeën één. De mensch moet inderdaad, zij 't ook door de genade Gods, bepaalde voorwaarden volbrengen om in het genadeverbond te worden opgenomen. Maar dan staat vóór het genadeverbond een soort werkverbond en krijgt men bovendien de onschijnlijke voorstelling, dat er bepaalde, voor de zaligheid volstrekt noodzakelijke genadeweldaden zijn, die nochtans door God buiten het genadeverbond worden uitgedeeld. Het werk des menschen gaat aldus op de een of andere manier aan het genadeverbond vooraf.

Of men neemt werkelijk aan, dat het genadeverbond volstrekt aan alles vooraf gaat — maar dan is men inconsequent jegens zijn eigen standpunt geworden en vervalt ook het bestaansrecht van een verbond der aanbidding.

Er is geen andere keuze dan dat de bondeling zich naar het genadeverbond moet heen werken — en dit is remonstrantisme; of dat hij mag uitgaan van het verbond en van de genade, die God reeds heeft verleend. En alleen met deze laatste voorstelling is zoowel het wezen van het verbond als de souvereiniteit der genade gered.

In dezen zin wordt dan ook — wat alles afdoet — het verbond door de Schrift geleerd. Het is, dat de Heere vijandschap zet tusschen het zaad der slang en het zaad der vrouw (Gen. 3:15); dat Hij Abraham en zijn zaad tot een God is (Gen. 17:7); dat Hij op ons niet meer toornen noch ons schelden zal (Jes. 54:9); dat Hij Zijn wet in ons binnenste geeft, die in ons hart schrijft en ons tot een God is en wij Hem tot een volk zijn (Jer. 31:33 en 34, Hebr. 8:10-12); en dat Hij ons tot een Vader is en wij Hem tot zonen en dochteren zijn (2 Kor. 6:18). De Christus zelf is het verbond Zijns volks (Jes. 42:6 en 49:8).

Dit verbond wordt dan ook opgericht met den geloovigen Abraham en zijn zaad (Gen. 17:7); waarbij niet de kinderen des vleesch's kinderen Gods zijn, maar de kinderen der belofte voor het zaad worden gerekend (Rom. 9:8); en zij, die van Christus zijn, pas het zaad Abrahams zijn (Gal. 3:29). Het wordt opgericht met Gods volk, d.w.z. dat volk, dat kennis der zaligheid heeft in vergeving hunner zonden (Luk. 1:77), dat ijverig is in goede werken (Titus 2:14), en waarin de Geest Gods woont (1 Kor. 3:16).

En ook de bondsteekenen, zoowel in Oud Verbond als in Nieuw Testament bezegelen al deze weldaden. De besnijdenis is zoowel zegel van de rechtvaardigheid des geloofs (Rom. 4:11) als van de besnijdenis des harten (Rom. 2:29). En de doop, die in de plaats van de besnijdenis is gekomen, brengt ons in gemeenschap met den Drie-eenigen Bondsgod (Matth. 28:19) en verzegelt dezelfde weldaden van rechtvaardiging (1 Petr. 3:21)

en van wedergeboorte en vernieuwing des levens (Rom. 6:2-10).

E. D. KRAAN.

UIT DE SCHRIFT.

Opstanding en rechtvaardigmaking.

Welke overgeleverd is om onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardigmaking. Romeinen 4:25.

Hebt gij op den vierdag van Paschen ook getracht in het zieleleven van uw Jezus schuchter binnen te dringen, mijn ziel?

Nee, psychoanalyse, zielsontleding op Hem toe te passen staat gelijk met heiligschennis.

Wie het zou bestaan een beschrijving te geven van wat er in uw Heiland omging op het oogenblik, dat zich Zijn ziel en Zijn lichaam hereenigden, zou daardoor getuigenis afleggen geen lijn besnaard geloovige te zijn, afgedacht nog van het feit, dat zijn pogen onherroepelijk moet falen.

Ook van Zijn menschenlijke ziel staat gij te ver af dan dat gij op den Opstandingsmorgen volkomen met Hem zoudt kunnen meeleven.

Doch al kunt gij niet volkomen meeleven, misschien is het u wel veroorloofd een weinig mee te leven.

En indien dat het geval ware, o mijn ziel, zoudt gij het dan mogen verzuimen?

Gij hebt bij de herdenking van dien roem der dagen met velen meegeleefd.

Met de vrouwen, die specerijen droegen.

Met Petrus en Johannes, die zich bukten in het graf.

Met Kleopas en zijn metgezel, die naar Jeruzalem terug vlogen.

Met den engel zelfs, die zijn Heer bij Zijn uitgang uit de spelonk zijn opwachting maakte.

Maar hebt gij wel meegeleefd met ... den Opgestane zelf?

De gedachte daaraan schijnt u misschien reeds vreemd. Gij jubelt over de overwinning, door Christus behaald en waarmee geen andere overwinning in de geschiedenis te meten is.

Gij juicht in den geest den Held, die glorie won, vol geloofsenthoesiasme toe.

Gij dankt Hem voor het leven en de onverderfelijkheid, welke Hij ook voor u aan het licht heeft gebracht.

Van u kan worden gezegd, dat gij in het geloof Jezus' voeten hebt gegrepen en Hem aanbeden.

Dat maakte u het Paaschfeest tot een bron van geestelijk genot.

Toch, iets ontbrak eraan.

Gij, mijn ziel, waart er geheel van vervuld, wat het opstandingsfeest was voor u.

Maar hebt gij niet al te zeer vergoten te vragen, wat het was voor uw Jezus?

Zijt gij weer niet door en door egoïstisch geweest?

Ook dit egoïsme heeft ten gevolge, dat gij minder ontvangt, dan wanneer gij uw „ik" minder op den voorgrond had geplaatst.

Want het is niet mogelijk in de opstanding de rechtvaardigverklaring van uw God te beluisteren, indien gij niet uw Heiland in de ziel tracht te lezen.

Zeker, op den Paaschmorgen ontsluit Hij Zijn zieleleven voor niemand.

Zoo open als Zijn ziel lag in Gethsemané, zoo leesbaar als zij was aan het kruis, zoo dicht en ondoorgrondelijk schijnt ze nu Zijn verrijzenis.

Over Zijn zielsaffecten spreekt de Verrezen in het geheel niet meer.

Evenwel; gij kunt ze vermoeden naar analogie van Zijn zielekreten in den Olijvenhof en aan het vloekhout.

Die analogie moet gij trekken.

Anders blijft de Verhoogde Middelaar een vreemde voor u.

En herinner u dan niet alleen, dat Hij voor u de straf droeg.

Vaak gaat de lijdensbeschouwing hierin op.

Maar mediteer er vooral over: de Heere heeft ons aller ongerechtigheid op Hem doen aanloopen.

Ga van de straf terug naar de schuld.

Christus heeft niet slechts de gevolgen van uw schuld op Zich genomen.

Maar uw schuld werd Hem toegerekend.

Hij voelde zich schuldig voor God om uwentwil.

Wat moet dat voor Jezus zijn geweest!

Schuldbewustzijn in Zijn onschuldige ziel!

Schuldig tegenover den Vader, Hij, die nooit zonde had gehad of gedaan!

Denk den toorn Gods even weg, denk de straf weg, denk alleen aan Jezus' schuldgevoel voor u!

Onpeilbaar diep!

Onbeschrijfelijk folterend!

Doch nu de tegenstelling, gelijk die op den Paaschmorgen zich heeft voltrokken in Zijn ziel.

Geen zweem van schuldgevoel drukt Hem meer neer. Rechtvaardig voor God!

De opwekking was daar het bewijs en zegel van!

In Zijn binnenste hoort Hij de vrijpraak des Vaders!

Waar kort te voren het: vervloekt, vervloekt! Hem be-nauwde, daar klinkt nu het blide: vrij, vrij!

²⁴ Aangehaald bij K. Kleinendorst, Wederaantwoord aan A. Lutooy, 13-14.